

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีข้อค้นพบดังนี้

1. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน
2. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีระดับการดำเนินงานโดยรวมแตกต่างกัน โดยด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน โรงเรียนระดับช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีระดับการดำเนินงานมากกว่าระดับช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- มัธยมศึกษา ปีที่ 3 ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนระดับช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีระดับการดำเนินงานมากกว่าระดับช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- มัธยมศึกษา ปีที่ 3 และระดับช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ การเยี่ยมบ้านบ่อยๆ การให้ความใกล้ชิด เป็นกันเอง ให้เด็กไว้วางใจ และรักครู และเยี่ยมบ้านนักเรียน แล้วบันทึกหมายเลขโทรศัพท์ของผู้ปกครองไว้ด้วย เพื่อประสานงานกับผู้ปกครองได้ตลอดเวลา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ ในการคัดกรองนักเรียน ผู้รับผิดชอบควรมีการชี้แจง รายละเอียดให้เพื่อนครูได้รับทราบเพื่อการปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน และมีการคัดกรองตามแบบประเมินพฤติกรรม และระเบียบสะสม ด้านการส่งเสริมนักเรียน คือ เมื่อคัดกรองนักเรียนได้แล้วก็จะส่งเสริมให้ถูกตามความสนใจของนักเรียนแล้วจะทำให้เกิดผลดีมาก และมีการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถ ส่งเข้าประกวด กิจกรรมต่าง ๆ จนประสบผลสำเร็จในหลายระดับ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน คือ ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนในการป้องกันแก้ไขปัญหา การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม การพูดคุย สอบถาม การให้กำลังใจ และนำข้อมูลการคัดกรองมาแก้ไขเด็กเป็นรายบุคคลได้ ถูกต้องและได้ผลดีสำหรับเด็ก ด้านการส่งต่อนักเรียน คือ ส่งต่อโดยให้ผู้รับช่วงรู้จักนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างดี จะได้ดูแลนักเรียนได้ถูกต้องตามปัญหาของเด็กแต่ละคน และครูที่ปรึกษาควรทำงานแบบร่วมมือและสัมพันธ์กันเมื่อมีการส่งต่อนักเรียนควรให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรจัดทำระเบียบสะสมแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามระดับช่วงชั้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมอบหมายให้ครูรับผิดชอบในหน้าที่ครูที่ปรึกษานั้น โรงเรียนจะมีนโยบายให้ครูเป็นครูที่ปรึกษาในระดับชั้นปฏิบัติการสอน ดังนั้นครูทุกคนจึงมีความใกล้ชิดกับนักเรียน จากนั้นครูที่ปรึกษาต้อง

ดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแผนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ครูได้รับการอบรมทักษะ ความรู้ เผยแพร่ข้อมูล โดยเฉพาะทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนรวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ได้เน้นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นนโยบายที่ทุกโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างเข้มแข็งในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบุรณ์ เข้มเพชร (2546 : 124) ได้วิจัย การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศรีฐานกระจายศึกษา อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการพัฒนาจนมีผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทพ ชะโลธาร (2547 : 110) พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนธวัชบุรีวิทยาคม อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด หลังจากได้ดำเนินการพัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนธวัชบุรีวิทยาคมในองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และการส่งต่อนักเรียนมีการพัฒนาอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับจารุวรรณ รัตนมาลี (2547 : 108) ที่ศึกษาสภาพและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 เรียงลำดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย คือด้านการคัดกรอง รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของข้าราชการครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันและเมื่อพิจารณาตามระดับช่วงชั้น พบว่า ระดับช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีระดับการดำเนินงานมากกว่าระดับช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และระดับช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีระดับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-6 และประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสภาพการดำเนินที่

ใกล้เคียงกันทั้งบุคลากร สภาพปัญหาของโรงเรียน สภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกัน คือ มีบุคลากรน้อยไม่เพียงพอต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่มีผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน ครูทุกคนต่างมีภาระหน้าที่รับผิดชอบการสอนในชั้นเรียน การทำงานด้านดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงไม่ค่อยได้รับการเอาใจใส่มากเท่าที่ควร ส่วนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีกระบวนการบริหารงานของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารให้ความสนใจและให้ความสำคัญ อีกทั้งได้ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ชัดเจน ครูที่ปรึกษาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานทั้ง 5 องค์ประกอบ มีการประสานงานกันอย่างเป็นระบบ จึงทำให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีการปฏิบัติงานแตกต่างจากโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547 : 13-24) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นระบบที่มีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) บทบาทสถานศึกษา บทบาทผู้บริหาร บทบาทครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ควรมีการเยี่ยมบ้านบ่อยๆ ให้ความใกล้ชิด เป็นกันเอง ผู้รับผิดชอบควรมีการชี้แจง รายละเอียดให้เพื่อนครูได้รับทราบเพื่อการปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน เมื่อคัดกรองนักเรียนได้แล้วก็จะส่งเสริมให้ถูกตามความสนใจของนักเรียน ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนในการป้องกันแก้ไข ปัญหา การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม การพูดคุย สอบถาม การให้กำลังใจ และนำข้อมูลการคัดกรองมาแก้ไขเด็กเป็นรายบุคคลได้ถูกต้อง ควรส่งต่อโดยให้ผู้รับช่วงรู้จักนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างดี จะได้ดูแลนักเรียนได้ถูกต้องตามปัญหาของเด็กแต่ละคน และครูที่ปรึกษาควรทำงานแบบร่วมมือและสัมพันธ์กันเมื่อมีการส่งต่อนักเรียนควรให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง ทั้งนี้งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นงานที่ต้องประสานความร่วมมือและความสัมพันธ์กับผู้ปกครองเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ตามขั้นตอนทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ การที่โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การปฐมนิเทศ การเยี่ยมบ้าน ทำให้ครูและผู้ปกครองมีความใกล้ชิดสนิทสนม ซึ่งต้องดำเนินบนรากฐานของความเข้าใจอันดีต่อกันและที่

สำคัญ โรงเรียนควรจัดทำระเบียบสะสมของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันเพื่อใช้เป็นสารสนเทศ ในการช่วยเหลือนักเรียนได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการปฏิบัติงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกด้านและควรมีระเบียบสะสมของนักเรียนเป็น สารสนเทศในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ปกครองควรให้ความสนใจและมีส่วนร่วมใน การป้องกันแก้ไขปัญหา เช่น การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม การพูดคุย สอบถาม การให้กำลังใจ เป็น และนำข้อมูลการคัดกรองมาแก้ไขเด็กเป็นรายบุคคล ได้ถูกต้องเพราะเป็นผลดีสำหรับเด็ก

1.3 การส่งต่อนักเรียนควรให้ให้ผู้รับช่วงรู้ได้มีข้อมูลนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างดี เพราะจะได้ดูแลนักเรียนได้ถูกต้องตามปัญหาของเด็กแต่ละคน และครูที่ปรึกษาควรทำงาน แบบร่วมมือและสัมพันธ์กันเมื่อมีการส่งต่อนักเรียนควรให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเรื่องเดียวกันใน โรงเรียนอื่น ๆ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความ คิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแห่ง อื่นว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 กับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอื่น ๆ

2.3 ควรวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

2.4 ควรวิจัยเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน